

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXVI. Corollarium momentosum adversus inconfideratos Censores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Quandoquidem cum gratia dante velle, conſentire, agere, non ſtet non velle, non conſentire, non agere. Cum gratia proinde dante velle, conſentire, agere, componi non poteſt non velle, non conſentire, non agere. Ut ergo voluntas poſſit non velle, non conſentire, non agere, ſecundum Scripturam, Concilia, Patres, neceſſe non eſt quod componere poſſit non velle, non conſentire, non agere, cum gratia dante velle, conſentire, agere; ſed fatiſ eſt quod poteſtatem non volendi, non conſentendi, non agendi cum gratia illa componere queat. Quod, juxta Scripturam, Concilia, Patres, ſemper fieri poteſt. Et quamvis ratio naturalis id non aſſequeretur, imò contrarium dicere videretur: quia tamen id fieri poſſe aſſerunt Scriptura, Concilia, Patres, certum eſſe debet Theologo, rationem hic falli. Neque enim de rebus hiſce Theologicis concludendum eſt ex ratione purè humana, ſed ex autoritate divina, uti Prolegomeno I. dixi.

Ad 2. reſpondeo id ſine blaſphemia dici non poſſe: utpote ex quo conſequens eſſet, injuſtum eſſe Deum iis imponendo præceptum, ad cuius impletionem efficax non tribuit auxilium, ad eam neceſſarium. Cum tamen illud juſtiſſimè denegat omnibus præceptum tranſgredientibus; ſicut plerique peccatoribus juſtiſſimè negat gratiam ad præcepta ſervanda proximè ſufficientem. Aliàs quantò ſuam ipſi magis augetur cupiditatem, tantò majorem Deus ipſis largiri teneretur gratiam, quã eam proximè vincere poſſent.

Ad S. Leonem Facultas Lovaniensis in juſtificatione Cenſuræ ſuæ cap. 12. n. 186. reſpondet, etiam ab eodem Leone dici, quod Deus „ideò dat præceptum, ut excitet deſiderium, & præſtet auxilium. Unde intelligitur, quod præcurrit quidem auxilium, ſed generale & externum, in exemplo & ſacramento, ſicut præcedentia in eodem illo Serm. 16. ſignificant Leonis verba. Sequitur verò donationem præcepti auxilium ſpeciale circa eos, qui excitati præcepto, ipſum deſideraverint, &c. Ad S. Auguſtinum plana eſt reſponſio; priorè namque loco agit de gratia efficaci, ſive quæ dat agere, quã niſi homo juvetur, nihil lex erit niſi virtus peccati, ut antè dixit. Et ideò nihil homini proderit, quia ſine fructu ſuo per eam admonetur liberum arbitrium ad quaerendum Dei donum, ut dicit poſtiorè loco. Nec tamen ideò dicit, omnes, qui per legem admonentur, aliquid dilectionis accipere; cum plures omni dilectione, omni proinde legis fructu deſtituti ſint juſto Dei judicio, ob peccata ſua.

Ad 3. negatur aſſumptum: quia inter illam locutionem, *Deus pater non amaret Filium, ſi nollet; vel peccaret, ſi vellet;* & iſtam, *homo gratiã deſtituitur mandata ſervare, ſi vellet,* manifeſtum eſt diſcrimen, quod in priori, hypotheſis ſit impoſſibilis; in poſteriori poſſibilis. Impoſſibile namque eſt Deum nolle

Tom. I.

amare Filium, vel velle peccare; homini verò gratiã deſtituto impoſſibile non eſt mandata ſervare, prout argumentis octodecim eſt demonſtratum. Eò quod utique gratia neceſſaria non ſit ad poſſe, ſed ad ſervare; ſicut equus ad equitare non ad poſſe equitare, niſi ſermo ſit de potentia equitandi, complectente omnia ad equitationem actualem neceſſaria. Quo ſolo ſenſu impoſſibile dicitur equo velociter currere ſine equo. Involvit enim contradiccionem, ſicut ex gratia vel cum gratia velociter agere ſine gratia. Nihilominus equum non habenti, modò habere poſſit, impoſſibile non eſt equo velociter decurrere. Et qui dicit ſibi impoſſibile hoc eſſe ſine equo, perinde eſt ac ſi dicat ſe cum equo currere poſſe, ſine eo non poſſe, eò quod equus neceſſarius ſit ad equitationem, non ad equitandi poteſtatem. Unde juſſus à Principe equo velociter decurrere, ad ſignificandum Præfecto exercitus necum hoſte congregiatur; ſi juſſionem non impletet, eò quod culpã ſuã equo deſtitutus eſſet, de malo prælii ſucceſſu capitis reus eſſet. Quiſquis verò deſtituitur gratiã, ad ſervandum Dei præceptum neceſſariã, ſuã culpã deſtituitur, ut ſuprà diximus, ideòque executionem impoſſibilitatis non habet, magis quàm ille.

CAPUT XXVI.

Corollarium momentofum adverſus inconsideratos Cenſores.

EX dictis toto cap. præcedenti manifeſta eſt inconſideratio nonnullorum Criticorum, nimis leviter ac præcipitanter damnantium dicta quædam vel ſcripta Catholicorum Theologorum, vel Scriptorum, ex præjudiciis præconceptorum opinionum ſuarum. Si enim aliquem inveniunt Scriptorem, quàmlibet pium, eruditum, & Catholicum, afferentem, quod juſtis, in penam peccatorum ſuorum, v. g. præſumptionis, vel neglectæ orationis, aliquando deest gratia neceſſaria ad tentationem aliquam magnam piè ſuperandam, vel (quod perinde) ſine qua tentatio aliqua grandis ſuperari non poteſt, abſque diſcuſſione ſenſus, quo id aſſeritur, illicò proſiliunt ad ipſum damnandum velut hæreticum, ſeu velut Aſſertorem vel Defenſorem hæreticæ propoſitionis, aſſerentis quod aliqua Dei præcepta hominibus juſtis volentibus & conantibus, ſecundum præſentes quas habent vires, ſunt impoſſibilia, deest quoque illis gratia quã poſſibilia ſiant. Quam Innocentius X. & Alexander VII. velut reſervariam, impiam, blaſphemam, anathemate damnatam, & hæreticam damnarunt, & omnes hodie Catholici meritiſſimè damnant.

Næ Cenſores illi peccant contra æquitatis, charitatis & honeſtatis leges, ſicut & contra duas Sanctorum regulas. Prima eſt S. Ignatii Fundatoris Societatis (quam utinam ſequerentur omnes Ignatiani) apud Lancitium opuſc.

M m m

Spirit. 19. c. 4. Christianum unumquemque pium oportet promptiore animo sententiam alterius, etiam ambiguum, in bonam trahere partem, quam damnare. Idque etiam observandum in aliorum scriptis. . . . Nam certissimum est, si quis voluerit mediocriter malevolus esse, potest omnia scripta, etiam sanctissima taxare, ipsam quoque Scripturam. Nulla proinde sanctorum Patrum Opera damnare non liceret, si piorum Catholicorumque Scriptorum dicta obscura, vel ambigua, pravum in sensum privatâ autoritate trahere liceret. At certe meliorem in partem haud minus interpretanda sunt ambigua dicta, quam ambigua facta ipsorum. Enimvero quid tam temerarium, tamque indignum sapientis gravitate, atque constantiâ (ait eleganter ex Tullio Melchior Canus lib. 8. de locis c. 4.) quam quod non clare perceptum sit, & cognitum, sine ulla dubitatione defendere. Quo loco sane arguendi sunt Scholastici nonnulli, qui ex opinionum, quas ex Schola perceperunt præjudiciis, viros alios Catholicos nonis gravibus inveniunt, idque tantâ facilitate, ut merito rideantur.

Regulam alteram tradunt, post Concilium Sardicense, Cyprianus, Hilarius, Augustinus, Eulogius Alexandrinus, Vigilii Diaconus, Pelagius II. Facundus Hermianensis, &c. Scripta utique alterius adjudicare non oportet ex parte, neque fragmenta quedam sumendo ex his detracta, de Scriptoris mente iudicium ferendum. Verba sunt S. Eulogii Alexandrini l. contra Severianos & Tricheitas. Et ista communis quoque est sententia Juris utriusque Doctorum, Panormitani in cap. cum ad eod. 17. de Rescript. Bartoli ad Rubric. Digest. de novi oper. nunt. n. 7. & 8. Parisii in addit. ad Bartol. ad Rubric. Cod. de edendo, &c. Estque regula ista iustitiæ conformis & æquitati. Frequenter enim superiora & consequentia suspicionem omnem excludunt, ait S. Hilarius l. de Synodis. Sive, ut Augustinus ait l. 3. de doctr. christ. c. 2. textus ipse sermonis à præcedentibus & consequentibus partibus ambiguitatem tollit.

Et propterea cum in Concilio Sardicensi Marcellus Ancyranus ab Eusebio de hæresi fuisset accusatus; ab Eusebio (inquam) aliquas ipsius propositiones ab antecedentibus & consequentibus avullas exhibente: deprehensa est Eusebii dolosa res (ait Concilium in epistola sua Synodica) . . . recitatis illis qua antecederent & consequerentur in illis questionibus, inventa est bona & recta fides illius viri.

Propterea etiam S. Cyprianus l. de unit. Eccles. corruptores, id est falsificatores, & interpretes falsos vocat, qui extrema ponunt, & superiora prætereunt, partis memores, & partem subdole comprimentes. Proh dolor! quod in hoc infelici sæculo tam multi tales sint. Vigilii quoque Diaconus lib. 4. contra Eutychemet, Eutychnorum calumniam (Leonis Magni scripta de Nestorianismo accusantium) hisce verbis observa-

tionem dignis confutavit: Inhonesto utimini officio, ut superiora demendo, & inferiora non addendo, ita media eligatis, ut verba sententiarum exvenies, de eorum nuditate ludatis. Et Facundus Hermianensis l. 9. c. 3. Non aspicimus in furtivas sententiarum particulas; quas idem præcidunt heretici, ut in eis non appareat dicentis intentio. Videatur & Pelagius II. in epist. ad Episcop. Istriae.

Discutienda sunt ergo antecedentia & consequentia, ad ferendum iudicium justum. A qua Sanctorum regula, quia frequenter aberrant plerique hodie Molinista, sine fronte, sine pudore damnatum in sensum pro libidine vertunt innocentissimas, atque in Scriptura, Conciliis & Patribus fundatissimas propositiones Catholicorum: Scriptorum, pietate, & Catholica religionis tuendæ zelo illustrium, ob id solum, quod suis vel suorum placitis, vel novitatibus advenitur; tantaque calumniæ criminacionis Bajanismi & Jansenismi hodie licentia est, ut ne illi quidem calumniandi finem faciant, qui de calumnia non semel convicti sunt, quasi non scriptum sit: *Maledicti regnum Dei non possidebunt.* Fit hoc, quia opiniones suas, quamlibet novas, divinæque Scripturæ, Conciliorum & Patrum oraculis non satis consonas, ita depereant, ut ab omnibus eas recipi ac velut adorari velint, omnem sibi doctrinam sapientiamque appropriantes, quasi cum ipsis nata sit, cum ipsis moritura. Hinc ergo audacia illa magna omnes sibi contradicentes velut Bajanos & Jansenistas traducendi, ita ut Jansenismus hodie crimen sit nullum crimen habentium (ut scitè Steyartius aliquando scripsit) nisi quod novitiæ ipsorum doctrinæ antiquam, ex purissimis Theologiæ Christianæ fontibus, factis utique Paginis, Conciliis, Patribus haustam præferant. Hinc (inquam) temeraria audacia illa, nonnullas expressiones ipsorum, ab antecedentibus & consequentibus dolose avullas, licet in illis catholico sensu (Catholica in Ecclesia recepto) expressissimè explicatas, privatâ autoritate deteriore in partem, contra sanctissimam S. Ignatii regulam, & alteram illam à Concilio Oecumenico Sardicensi usurpatam, & à SS. Cypriano, Hilario, Augustino, Eulogio, Vigilio Diacono, Facundo Hermianensi, &c. traditam, interpretandi (tametsi totidem vel certè æquipollentibus verbis à Spiritu sancto in factis Literis, vel certè à Conciliis vel Patribus expressam) ac velut hæreticam, seu Jansenianam, cum suis Authoribus, eorumque Approbatoribus, licet apprime piis & Catholicis, innocentissimisque calumniosè diffamandi. Quod profectò crimen est ingens, de quo terribilem rationem, in tremendo iudicii die, divina exigit iustitia, tam ab Authoribus illius, quam ab eis consentientibus, qui cum iustitiam Dei cognovissent (ait Apostolus Rom. 1. 32.) non intellexerunt, quoniam qui talia agunt (susurrone, detractores, Deo odibiles, calumniosi) digni sunt mor-

te, & non ſolum qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentunt facientibus.

563 Porro ne aërem videar verberare, producendum eſt exemplum unum vel alterum calumnioſa iſtius licentia. Præter illa quæ proferret Author libri, cui titulus: *Artes Jeſuitica*, §. 32. quæque proferret Illuſtriſſimus Dominus Fernandez Navarrete, Ordinis Prædicatorum, Profeſſor primarius Univerſitatis S. Thomæ Manilæ, necnon Miſſionarius Apoſtolicus magni Regni Siam, Archiepiſcopus S. Dominici, in Opere ſuo Hiſtorico-politico, &c. Monarchiæ Sinenſis tr. 2. c. 13. ſicut & Eminentiffimus Cardinalis Aguirius to. 1. Concil. Hiſpan. in Præfatione. Præter illa (inquam) anno 1661. in lucem prodierunt Reflexiones Morales Queſnellianæ in Novo Teſtamento, quas licet tunc nondum ultimam manum habentes Illuſtriſſimus D. Vialardus Epicoſopus Catalaunenſis, in opinione ſanctitatis deſunctus, miraculorumque gloriâ illuſtris, velut opus aureum, omnibus Paſtoribus & Vicariis Diœceſis ſuæ ſummoperè commendavit, præfixâ eis Epistolâ Paſtorali, in qua ſic loquitur: *Debit Author inſtructus fuiſſe charitate illâ luminôſâ, de qua Auguſtinus, & tempore non modico in Schola Spiritûs ſancti, qui divinum Novi Teſtamenti librum dicitur, diſcipulus fuiſſe; qui tamâ claritate, & unctiōe, myſteriorum intellectum, & Verbi incarnati doctrinam penetraverit. Idem opus cunctis etiam Parochiis Eccleſiaſtiſque ejuſdem Diœceſis impenſè commendavit Succellor ipſius Ludovicus Antonius de Noailles, modò Archiepiſcopus Pariſienſis, & S. R. E. Cardinalis, declarans, Authorem eâ S. Spiritûs vi & ſuavitate, qua vel duriffima corda vincit, doctrinam Evangelicam pertractaſſe. Modernus quoque Catalaunenſis Epicoſopus in epiſt. Paſtorali de 25. Februarii 1697. Non poſſum (inquit) vobis non commendare piis Considerationes ſuper Novo Teſtamento, quas Eccleſia Gallica debet Illuſtriſſimo Epicoſo Catalaunenſi deſuncto, cujus juffu in lucem prodierunt necdum perfectâ, quasque ab Authore longè ampliores melioresque factas, Illuſtriſſimus Pariſienſis Archiepiſcopus approbavit, & valedicens vobis reliquit, tanquam optimum depoſitum, & teſtimonium zeli, quo veſtrum in divina legis notitia proſectum deſiderabat.*

Eundem librum approbarunt quinque Doctores Pariſienſes, quos inter tres ſic loquuntur: *Licet abundè non conſtaret in ſcientia Eccleſiaſtica nihil reperiri quod Authoris præſtans ingenium, amplam eruditionem, acre judicium prætereat; ſufficeret liber iſte, ut eum nemo non eximium Moralis Chriſtiana Magiſtrum agnoſcere cogatur.*

564 Nihilominus non deſuerunt de eo genere hominum, qui quidvis egeris, ſi non per ipſos, vel ſecundum ipſos, aut frigidè laudant, aut malignè vituperant, qui opus illud, tam eximie, nedum à Doctoreſibus, ſed & ab Epicoſis tam illuſtribus commendatum, non

Tom. I.

ſolum vituperarent, ſed & accuſarent, damnarent, diffamarent, velut continens quinque hæreticas Janſenii propoſitiones, atque ob illius approbationem ipſummet Illuſtriſſimum, modò Eminentiffimum D. Archiepiſcopum inſimulantes hæreſis & Janſeniſmi, quoad quinque illas damnatas propoſitiones, ſparſo in vulgus libello famoſo, hunc titulum præferente: *Problema Eccleſiaſticum, directum ad D. Abbatem Boileau.* Problème Eccleſiaſtique, adreſſé à Monsieur l'Abbé Boileau. Verum-enimverò Problema iſtud, velut tanto Archiepiſcopo (cujus præclara merita tota prædicat Gallia) enormiter contumelioſum, à S. Romana Generali Inquiſitione damnatum fuit, ſupremique Parlamenti Regii Decreto, manu carnificis, publicè datum fuit in combustionem, atque in favillas & cineres meritiſſimè redactum. Etenim ſuprà memoratæ Reflexiones Morales, ad invicem collatæ, & prout una per aliam explicatur, tantum abeſt ut aliquam iſtarum quinque propoſitionum contineant, imò vel oleant (inquit R. A. Pater atque eximius S. Theologiæ Doctore, Franciſcus Janſens Elinga, Provincialis Germaniæ Inferioris Ordinis Prædicatorum, & Miſſionum ejuſdem Ordinis in Conſederati Belgii Provinciis Præfectus Apoſtolicus, in approbatione libri, cui titulus: *Lettres d'un Theologien à un de ſes amis, à l'occaſion du Problème Eccleſiaſtique, &c.*) quòd ex oppoſito... diametraliter iſdem opponantur, ſinique planè conformes doctrine & phraſi præclariffimorum Eccleſiæ Doctorem SS. Auguſtini & Thomæ, eorumdemque omnium diſcipulorum.

Sed quam ob cauſam vir tantus ab iſtius generis hominibus illo in Problemate traducitur ut Janſeniſta declaratiſſimus, imò ut Janſeniſtarum Caput? Partim ob approbatas Reflexiones ſuprà memoratas: partim ob Inſtructionem Paſtoralem de 20. Auguſti 1696.

In Reflexionibus Janſeniſmum ſeſe inveniffe putant, quia in illis aſſeritur quòd ſine gratia efficaci nihil poſſumus: quòd & in Paſtorali Inſtructione ſua Eminentiffimus Cardinalis Archiepiſcopus aſſerit. Hinc autem inferunt, homini, ſeu peccatori, ſeu juſto, gratiâ efficaci ad mandatorum obſervantiam deſtituto, mandata eſſe impoſſibilia. In reflexionibus quoque ad v. 40. Joan. 6. haberi aiunt: *omnes quos Deus ſalvari vult per Chriſtum, infallibiliter ſalvari.* Unde inferunt quintana propoſitionem, quòd Chriſtus mortuus non ſit pro ſalute omnium, ſed eorum dumtaxat qui ſalvantur. Verum utraque obſectio maligna eſt. Prima quidem: quia non ignorant conſequentiam negari à tota Schola SS. Auguſtini & Thomæ. Secunda verò: quia malignè omitunt, Authorem Reflexionis, cum dicit omnes, quos Deus ſalvari vult per Chriſtum, infallibiliter ſalvari, id expreſſè exponere de voluntate absoluta & efficaci. Sic enim in noſſimis Editionibus habetur: *Omnes quos Deus ſalvari vult per Chriſtum voluntate absoluta &*

efficaci, infallibiliter salvantur. Nec id oportuit ab ipsis dissimulari. Maxime cum Reflexionis comparatio cum Evangelico textu v. 37. *Omne quod dat mihi Pater, ad me venit, satis aperte declaret verba ista, voluntate absoluta & efficaci, in prioribus quoque Editionibus subintelligi. Siquidem Evangelica illa verba, Omne quod dat mihi Pater, &c. Ribera cum aliis sacris Interpretibus sic interpretatur: Omne quod dat mihi Pater, ad me venit, id est predestinatos, quos Pater Filio commendavit, ut per ejus Passionem & merita bona, vitam aeternam consequerentur... Omne dixit, ut doceat, neminem prorsus ex predestinatis perire. Voluntas verò illa Dei erga electos procul dubio est voluntas absoluta & efficax. De qua per consequens pariter intelligenda sunt verba sequentia v. 38. *Descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. V. 39. Hæc est autem voluntas ejus qui misit me, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo. Et v. 40. Hæc est voluntas ejus qui misit me, ut omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam aeternam.* Si ergo Jansenianum est asserere, eo loco mentionem non esse, nisi de voluntate Dei absoluta & efficaci erga salutem electorum; Jansenista est Joannes Evangelista (quod absit) utpote qui in quatuor illis versibus, toties repetens voluntatem Dei, de ea sola loquitur quæ salutem respicit electorum; de voluntate (inquam) absoluta, efficaci, & consequente. Quam etiam vel sola verba illa satis designant: *Omnes, quos salvare vult per Christum.* Quia voluntas salvandi per Christum, voluntas consequens est: cum Christus non venerit nisi *querere & salvum facere quod perierat.* Luc. 19. 10. voluntas verò Dei de salute perditorum, voluntas consequens est (quæ ipsissima est voluntas absoluta & efficax) quia non fertur in homines consideratos secundum se præcisè, ut creati sunt ad imaginem & similitudinem Dei (prout voluntas antecedens) sed secundum circumstantiam perditionis & peccati. Atque ex his omnibus manifesta est calumnia Authorum problematis, tam in Eminentissimum Archipræsulem, quam in Reflexionum Authorem.*

565 Damna istius problematis calumniosas argutias imitati nonnulli ejusdem factionis, neglectis vel pro nihilo habitis & ipsi supra laudatis Sanctorum regulis, perillustrem Authorem libri, cui titulus, *Refutatio brevis, &c. Cathedralis Ecclesie Leodiensis Canonici-Theologum, sicut & Authorem libri inscripti: La foy & l'innocence du Clergé de Hollande, &c.* librorumque istorum Approbatores, velut Jansenianæ hæreseos Defensores per insignem calumniam insinularunt, prætendentes in priori libro primam propositionem Jansenianam contineri hisce verbis: *Potest ostendi ex auctoritate Patrum, non posse dici damnatam sententiam, quæ dicit, quod ipsi esset iustis desit aliquando gratia necessaria ad vincendam*

temptationem. In posteriori verò contineri quintam, his verbis expressam: *Jesus Christus mortuus est pro salute aeterna eorum dumtaxat qui predestinati sunt.*

Verùm & accusationem istam calumniosam esse demonstrat vel sola lectio istius libri, facta animo non malevolo, nec præoccupato, sed allatis Sanctorum regulis in hærentem. Posterior namque ista propositio in libro illo, *La foy & l'innocence, &c.* refertur velut extracta ex alio libro, cui titulus: *La défense de l'Eglise Romaine*, cujus Author palam proficitur 1°. quod erroneum sit asserere, quod *Jesus Christus pro salute dumtaxat predestinatorum mortuus sit.* 2°. quod Summi Pontifices *Innocentius X. & Alexander VII.* propositionem illam *justissime damnaverint.* 3°. quod inter hæreticorum errores, hic unus sit dicere, solos predestinatorum mortis ac meritum Christi esse participes. 4°. quod indubitarum sit, esse etiam reprobos, qui, sicut Ecclesie Romana fides nos instruit, pretiosa istius mortis fructum acquirunt, atque in hæc vita gratias, quas illa ipsis promeruit, obtinent. 5°. quod etiam ipse Judas illarum particeps fuerit. 6°. quod longe aliud sit asserere, quod *Jesus Christus pro salute dumtaxat predestinatorum mortuus sit* (quæ est quinta Janseniana) aliud, quod *mortuus sit* (voluntate scilicet absoluta & efficaci, uti expressè declarant antecedentiæ & consequentiæ ejusdem libri) pro salute aeterna eorum dumtaxat, qui predestinati sunt. Quod prior assertio sit error, eo quod à gratiis Jesu Christi omnes non predestinatos excludat; posterior eos non excludat ab omni fructu seu beneficio mortis Christi, sed à solo beneficio salutis aeternæ. Quam Christus voluntate absoluta & efficaci solis predestinatis voluit, prout antè dixit, cum sanctis Patribus cap. 28. referendis. Post hæc rursus amplè ostendit, quod à fide Catholica aberrer, quicumque Christum pro omnibus hominibus mortem subisse negat: cum Apostolus hunc fidei articulum nobis annuntiarit. In cujus confirmationem plura sanctorum Patrum testimonia profert, sicut & varios sensus quibus ipsi hunc fidei articulum explicant. Quos omnes sensus admittit ac veneratur, solumque rejicit sensum Pelagianorum Semipelagianorumque, ab ipsis quoque Patribus rejectum; quod utique Christus voluntate absoluta sic oraverit, mortemque suam obtulerit, pro salute aeterna omnium hominum absque exceptione, ut omnes mortis ipsius beneficium recipiant (quod ab ipso etiam Concilio Tridentino rejicitur) omnes utique gratias necessarias ad bonam vitam, ad perseverantiam, & ad consequendam vitam aeternam, ita ut nihil ipsis ex parte Dei desit ut salventur, sed salus sic posita sit in manu ipsorum, ut gratia per se efficax ipsis nec ad bonam vitam, nec ad perseverantiam, nec ad salutem necessaria sit. Unde demonstrativum hoc conficitur argumentum: quicquid Jansenianam de morte Christi hæresim imponit iis,

qui cum Apoſtolo ſic proſitentur, de fide eſſe, quòd Chriſtus pro omnibus hominibus mortuus ſit, ut ſenſus omnes admittant ac venerentur, quibus iſtum fidei articulum ſancti Patres exponunt, ſolum rejicientes ſenſum Pelagianorum Semipelagianorumque, à ſanctis Patribus reſectum, certiffimè eſt calumniator. Atqui tam Author libri accuſati, quàm Approbatores illius, ſic cum Apoſtolo proſitentur, de fide eſſe, quòd Chriſtus pro omnibus hominibus mortuus ſit, ut ſenſus omnes admittant ac venerentur, quibus iſtum fidei articulum ſancti Patres exponunt, ſolumque rejiciant ſenſum Pelagianorum Semipelagianorumque, à ſanctis quoque Patribus reſectum. Ergo quiſquis Janſenianam de morte Chriſti opinionem imponit Authori & Approbatoribus libri accuſati, certiffimè eſt calumniator. Idque factò ſuo ſaris ſignificavit Tribunal ſancti Officii, ad quòd cum liber (ex quo extracta eſt accuſata illa propoſitio) anno 1693. delatus fuiſſet, & ibi diſtrictiffimè examinatus, poſt examen immunis exivit ab omni reprehensione, prohibitioneque, certiffimè non exiturus, ſi in eo quintam propoſitionem in Janſenio damnatam Eminentiffimi Cardinales Generales Inquiſitores inveniffent. Plura hac de re dabimus duobus capitibus ſequentibus.

Nec minùs manifeſta eſt calumnia, quàm perilluſtrem Dominum Canonicum-Theologum Leodiènſem, Approbatoresque libri ipſius hunc titulum præferentis, *Reſutatio brevis*, &c. velut primam tenentes propoſitionem Janſenianam diffamare conati ſunt malevoli quidam, quibus ſolemne eſſe conſequitur Eminentiffimus Aguirius, Bajaniſi & Janſeniſi *notam innuere plurimis Catholiciffimis Episcopis, Prælatiſ, Doctoribus & Scripſtoribus, licet nullo ſermento hæreſeos, vel doctrina erronea aſperſis, & palam rejiciantibus illas quinque famoſas theſes, ab Innocentio X. & Alexandro VII. fulguritas.* Et ne tunc quidem linguarum maledico ori ſuo injicere didicerunt, poſtquam perilluſtris ac laudatiſſimus Author Refutationis illius brevis apud S. Sedem recognitus fuit ſanæ ſolidæque doctrinæ Theologus. Cum enim theſim ipſius in univerſam Theologiam ad S. Sedem detuliſſent; poſt mediū circiter anni examen, *conſuerunt unanimiter, cum Reviſoribus, Eminentiffimi, nihil in illa reperi, propter quòd ſeſtineri non poſſet, prout Sereniſſimo Principi Leodiènſi, juſſu ipſorum, ab Apoſtolicò Sanctitatis Sux Nuntio Coloniènſi ſignificatum fuiſſe, Excellentiffimus D. Baro de Karg, S. C. S. E. Magnus Cancellarius eidem perilluſtri viro per litteras ſignificavit; & Sereniſſimus ipſe Princeps in ſuis ad P. Sabran de 6. Octobris 1699. declaravit, quarum tenorem exhibet liber, cui titulus: S. Facultatis Theologica Coloniènſis ſapientiſſimum judicium, &c.*

Romæ victi amuli Cenſuram quidem aliquam doctrinæ ipſius Duaci & Lovapii obtinuerunt à

nonnullis ſibi devotis, ſed ipſimet viderunt, utramque Cenſuram, ob manifeſtas exceptiones, parvo habendam in pretio, niſi S. Facultatis Theologica Coloniènſis Cenſurâ roboraretur. Ideòque ad eam per Sereniſſimum Archiepiſcopum Electorem Coloniènſem recurſerunt. Sed & ibi, prout Romæ, perilluſtris viri doctrina de ſuis accuſatoribus triumphavit. Quia namque iſtius Facultatis Doctores proſus erant impartiales (non uti Duacenſes illi, ac Lovaniènſes, notoriè partiales) erantque numero ſufficienti ad judicandum in materia fidei, ſub nomine S. Facultatis (non ita Duacenſes, nec Lovaniènſes) omneſque, numero duodecim, ſolâ veritate, orthodoxæque fidei puritate præ oculis habitâ (uti juſſerat S. S. C.) die 17. Novembris 1699. conciliaſiter congregati, unanimi judicio cenſuerunt perilluſtris viri doctrinam minùs ſolidè accuſatam fuiſſe.

Et reverà ſolidam non eſſe accuſationem ſuprà memoratæ propoſitionis, *poſſe oſtendi ex auctoritate Patrum, non poſſe dici damnatam propoſitionem, quæ dicitur, quòd ipſiſmet juſtis deſit aliquando gratia neceſſaria, in pœnam præcedentis peccati,* inde probat ipſe, quòd certiffimè damnatus non ſit Auguſtinus, nec S. Chryſoſtomus, qui manifeſtè id aſſerunt, ſicut & alii Patres infra proferendi, in quorum ſenſu propoſitionem illam accipit, non in ſenſu primæ propoſitionis Janſenianæ. Dum enim ex ſenſu & auctoritate Patrum ait, juſtis aliquando deeſſe gratiam neceſſariam in pœnam præcedentis peccati, non loquitur de gratia neceſſaria ad ſimpliciter poſſe mandata ſervare, ſed de gratia neceſſaria ad actualem eorum obſervantiam, vel certè de gratia neceſſaria ad poſſe potentiâ complectente omnia neceſſaria ad agere, quam Auguſtinus vocat *poſſibilitatem cum effectu.* Loquitur namque de gratia efficaci, quam Diſcipuli omnes SS. Auguſtini & Thomæ cum ſanctis Patribus neceſſariam aſſerunt ad victoriam actualem tentationum, ad mandatorum obſervantiam, ad perfeverantiam, &c. cum cujus defectu certiffimum eſt optimè ſtare mandatorum poſſibilitatem, ſimpliciter & abſolutè dictam; de eaque vir perilluſtris ſeipſum explicat tam immediatè ante accuſatam illam propoſitionem, §. 5. contentam, quàm §. 11. ad quem in fine §. 5. ſe remittit. Ibi namque ſic habet: *Nulla eſt ex propoſitionibus condemnatis, cujus falſitatis, & condemnationis æquitatem in ſcriptis meis non oſtendam. Certiffimè non poſſe tutius intelligi, quo ſenſu ſint damnata quinque propoſitiones famoſæ, quàm ab ipſa S. Sede. Jam verò multis argumentis omnino conſtat, S. Sedem nullatenus intendiſſe condemnare in ipſis ſententiam de gratia per ſe efficaci, deque ipſius ad ſingulos pietatis actus neceſſitate, quam ſuſtineo, & ex qua aperte ſequuntur cætera, quæ Author libelli (quem refellit) carpiit in meis Diſtatis circa materiam de gratia.*

Prætereà ipſarum condemnationem illo modo

intelligere me monui in scriptis meis, quo intelligantur in quinque articulis famosis, S. Sedi bis oblati, semel Alexandro VII. ex parte plurium Gallia Theologorum, & semel Alexandro VIII. ex parte Theologorum Belgii. Explicationem verò in istis quinque articulis contentam, non solum ab omni censura immunem existisse constat, sed insuper ab Alexandro VII. SANIOREM DOCTRINAM continere dicta est. Vide infra num. 725. Primus verò ex quinque illis articulis sic habet:.,

„ ni sententia, quam tota S. Thomæ Schola defendit, gratia efficax, voluntatem indeclinabiliter & infallibiliter, citra tamen necessitatem, vi divinæ motionis, flectens & determinans, ad singulos christianæ pietatis actus necessaria sit, nunquam contingit, ut vel oremus sicut oportet, nisi cum ea operatur ut oremus, nobisque interpellandi & gemendi inspirat affectum; nec ut Dei mandata servemus, nisi cum illa facit, ut in ejus præceptis ambulemus; nec denique ut inimici tentationes superemus, nisi cum nobis victoriam largitur.

Et tamen cum nonnunquam justis tentationibus succumbant, & in varia peccata prolabantur, etiam cum illa vitare imperfectè & remissè volunt: manifestum est justis istis, in illo imperfectæ ac remissæ voluntatis statu, vitio licet suo mandatum violantibus, efficacem illam ac victricem, quæ præsentem nunquam vincuntur, gratiam non adesse. De his ergo justis, quibus illa magna non adest gratia, licet parva & imperfecta non desit, verè utrumque dici potest, & potuisse illos Dei mandata servare, tentationique resistere; eodemque alio sensu non potuisse. Potuerunt enim prorsus: quia non solum liberi arbitrii virtutem, & gratiam habitualement habuerunt; sed etiam gratiam actualem; quæ sufficiens dici potest Thomistarum sensu, qui gratiæ per se efficacis necessitatem supponit.

At quia absente gratiâ efficaci nunquam contingit, ut voluntas, sicut oportet, tentationi resistat, constansque est apud Thomistas dogma, gratiam sufficientem, ab efficaci separatam, non complecti omnia ad piè agendum necessaria: idèd usitatissimâ Scripturis, Patribusque locutione, & Thomistis omnibus probatâ, hoc sensu dici potest, justos illos, ejusmodi sufficienti gratiâ instructos, tentationi, cui succubuerunt, resistere non potuisse: quia nimirum ejusmodi potestatem non habuerunt, quæ complecteretur omnia ad agendum necessaria: cum gratiam efficacem, ad agendum utique necessariam, non haberint.

Quare, cum dicimus, nos sine gratia per se efficaci non posse agere, id hoc uno sensu intelligimus, eum, cui deest gratia illa per se efficax, non habere omnia quæ requiruntur ad rectè agendum.

Ista est igitur expositio quam sequi se proficitur perillustri Author *Refutationis brevis*. Quod cum tam expressè ipse declaraverit, lu-

ce meridianâ clarius apparet, calumniatores esse, qui ob propositionem supra exhibitam, ipsum & Approbatores ipsius, de Janseniana hæresi insimulant. Quod & ampliùs apparebit ex dicendis cap. 29. Verè proinde ipsi cum Augustino ferm. 356. dicere possunt: *Qui nos amant, quarunt quid laudent in nobis; qui autem nos oderunt, detrahunt nobis.*

CAPUT XXVII.

Gratia sufficiens, omnibus in hoc statu collata, necessaria non est ad salvandum quòd Deus vult omnes salvos fieri.

Omnibus in hoc statu naturæ lapsæ dati⁵⁶⁶ gratiam sufficientem ad salutem, olim Semipelagiani, & hodie Molinistæ probare se putant ex sacris hæc testimoniis: *Deus vult omnes homines salvos fieri.* 1. Timoth. 2. Et 2. Petri 3. *Nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti.* Quæ testimonia de verâ & sincera, nec sterili explicanda sunt voluntate. Qualis non foret (inquiunt) nisi omnibus dare vellet auxilia ad salutem & penitentiam sufficientia. Quisquis enim verè & sincerè, nec sterilitè vult finem, vult & media necessaria & sufficientia ad illum consequendum. Enimverò, si ea Deus aliquibus negaret, injusta forent exprobrationes Judæis excæcatis factæ: *Perditio tua, Israël.* Olee 13. *Curavimus Babylonem, & non est sanata.* Hierem. 51. *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & nolisti?* Matth. 23.

Argumenta ista Augustino à Massiliensibus objecta fuisse, constat ex epistolis Prosperii & Hilarii ad Augustinum. At objectionis inefficaciam Augustinus epist. 217. ad Vitalem, & alibi sæpiùs, demonstrat exemplo parvulorum; quorum multis medium necessarium ad salutem, Baptismus utique, Deo nolente, non datur. Unde concludit, Semipelagianos non intelligere omnino, quâ locutione sit dictum, quòd *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Quod (inquit) sine ulla caligine manifestatur in parvulis, materno in utero obeuntibus, vel extra uterum, absque Baptismi gratia, quæ sola parvulis sufficit ad salutem; quæ tamen ipsis non conceditur, non quia ipsi, vel parentes, vel ministri nolunt; sed quia Deus non vult. Audienda hæc sacra Facultas Theologica Lovaniensis in justificatione Censuræ suæ cap. 12. n. 166. “Apertè (inquit) Augustinus epist. 107. (nunc 217.) ad Vitalem inter eas sententias, quas se scire dicit ad fidem Catholicam pertinere, quarto loco ponit & hanc: *gratiam Dei non omnibus hominibus dari.*”

Cui quidem fidei præjudiciū generant non parvum, qui non dubitant apertè profiteri, unicuique homini sufficienter à Deo gratiam dari, quæ exurgat à peccatis, salutemque æternam consequantur.